

EGYED EMESE

PAIAN

EGYED EMESE
PAIAN

Versek

LECTOR

Marosvásárhely, 2017

A borító Kis-Tóth Ferenc műalkotásának
felhasználásával készült.

© Egyed Emese, 2017

© Lector Kiadó, 2017

A könyv megjelenését támogatta a

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

EGYED, EMESE

Paian : versek / Egyed Emese. - Târgu Mureș : Lector Kiadó, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-94183-4-5

821.511.141

Csak formáság, csak vers:

5

Versmozdulat.

*Csak jövőendőbe nyíló álmok, csak
újraélése, másként megélése*

Valamikori lélekkeresések

Kalligráfia:

*mész-
kö-
tömbön
véset –*

*Mész-
kö-
törmelék*

összefüggő rajza:

*mozdulat íve
mintha ismerős –*

*mikori
ki írta*

FORDUL AZ ÉV

FORDUL AZ ÉV

Koncz Katalinnak

Katalin, csöndes tisztaság
rendezget láthatatlan házban.
Nézegeti a szavakat.
Mondatnyi klárisokat próbál
Isten tükrében: mosolyában.

9

Szép tűnődés
percei ragyogása.
Felocsúdás, másra-
csodálkozás.

Járunk-kelünk
napfényre fordulólág.
Messzi jelre figyelve: értelem
szerkezete sejlik a semmiségben.

Szendergő ág
millió ágnak társa.
Pénélopé mennybolt-szövő
tudása.

Boldog új évet, Katalin.

KÖZBEN

Palló, szivárvány, szenes víz, varázsszó,
(most fut a híre), visszavonulások,

10

köd a beszédben, köd a pillantásban,
mesék foszlánya,

vágy,
vágytöredék,

rossz helyre tévedt láb,
bal pillanat.

(Kitalálta valaki
a szerelmet.)

PRÓBÁK

Kócsag a ködben elenyészett –
őrizd, teremő, gondviselő Isten
az egészet,
lásd,
próbák alatt a parányi test
gyöngé,

11

te áthatod, mint szél a nádast, át
a mulandót s nyomát tudod örökre,

te futsz futótűz-szőnyegeken át,
s hűvös marad a lépted, és a rögre

esőt hozol, hozod kivirulásunk
s a békességet, s hogy magunkba lássunk.

ANTISTRÓFA EMIL WITTGENSTEINNAK

„S elborítá a sírt új havával az ég”

(Arany János)

12

Erre vágat, erre botlik
vad zsványok elseje:
van hazája, van barátja,
jaj, szemet szemért kíván,

(van talán szerelmes szíve,
mégis bosszút szomjazik,
éjszakája lappangásé,
nappalán bőszt tervet űz),

Hadsi Jurth gyűlölt meséjét
gyöngé szerző dolgozá!
Útonálló gondolatba
hízeltedő szín vegyült!

Osztrák-orosz kapitány, ne
erőltessél balladát,
csecsenec véres mesékre
álnok tintát ne folyass,

„csúsz a halk halál szívére”?
Már megírtam Toldiban!
(„És fehér dombot szítál rá
Sírholmúl a fürgeteg”?!)

...Erre vágtat, erre botlik
vad zshiványok elseje:
van hazája, van barátja,
s jaj, fogat fogért kíván.

LEVÉL A LÉLEK IFJÚSÁGÁRÓL

Arany Petőfinek, 1867

14

Szétcibálnak, tűzbe löknek,
vízbe fojt a dáridó.
Kelj fel, mordulj ránk barátom,
vagy ne vess ki: többet ér.

Olvashatni, fordíthatni,
békén lenni nem lehet:
tűbe fűzte, lápba űzte
szép Juliskám terveim.

Békén lenni? Rossz poéták
sora közt: vesszőfutás.
Vakremények vén sarában
csillogó üres beszéd.

Üres beszéd: áltudósok
kondérjában rotyogott.
Töltelékül hagyományos
szócséplés-szömörcsögök.

Hagyományok döngölése,
lelkem máshol keresem.
Egyértelmű ítéletben
kóbor lelkem, részesülj.

Egy életem száz halálom,
megsiratott pillanat.
Jóvátehetetlen csöndek.
Élnek, halnak, hallanak.

Olvashatni, fordíthatni,
békén lenni nem lehet.
(Sírni sem lehet, a gondunk:
áldott-árva gyermekek.)

A FELSZABDALT GÓLYA

16

A bárókertben
rigók álmélkodnak.
Chopin-futamok
áradnak az estben.
Fény koloritja,
grádicsok meséje.

Anarcs községnek
emberkoszorúja...

Homlokunkat
derű repkénye futja.

Hogy volt, hogy volt!
Titokzatos világok
jövőbe hatnak –
vén históriákat
„megújítandunk”
hic, nunc, dunque:
semper.
(Mi is a refrén?
Litterae. 1000-szer)

EGY APOLLINAIRE-SORRA

A mai nap, rigó, rigócskám,
Szajnába vetem a nyomorúságot.

Vízbe, vízbe vele,
fusson a habokkal, sose térjen vissza.

17

Rigó, rigócskám.

Mielőtt megszólalnál,
eltépem ezt a képzelt, ezt a fojtó,
rettenetes fonalat.

Prenez, Seine,
emmenez-la, Seine.

Ahogy ez a víz nem folyik vissza,
úgy ez a húsba, életbe forradt
rossz fonal,
rossz szerelem
távozzék tőlem.
Örökre.

Rigócskám, rigó.
... coule la Seine

ABLAK A FÁKRA

tá titi tá, titá

lángba borult a csönd
egy szava sincs tovább
kétkulacsos beszéd
harmat a ker-
teken

(szól a rigó, nekem)

EXKLUZÍV

Megláttalak,
bizony, aprócska vagy:
és – fekete (bár karcsú, formás)...
Kőkerítésen nézelődtél:
néződdel
szerződést kötöttél!

JUSTE AU MILIEU

20

Méred a csönd falát
Isten szöme
te vagy
tűnődő csöpp
zene

remény
a
gond
fölött

POST SCRIPTUM

(Nem hagyták ott pihenni, valaki
vagy valami a rögök alá ásott.)

Megzavarta mohó kíváncsiság
– dalról és nyárról – csöndes álmodásod.
Nem feltámadás volt, de fájt a szívem,
nem óvott virág, vadrózsatövis.
Valaki éhes volt, vagy látni vágyott,
szárnyad holdfényben gyöngyszínben
kilátszott!

21

A Megváltó elkergette a tolvajt,
a Teremtő fehér követ adott.

Befedlek újra, veled maradok,
őrzöm hangod, lezuhant életed.
(Eső után, hitetlen keresésben
sirat egy névtelen madárgyerek.)

EGY BARTÓK-SORRA

Feledés tüzébe vetve
keserű esztendő:

22

*lajt, kotu,
göboly,
kallantyú*

Hamu legyen a
hiú, meddő,
csalt vető,
rossz reménység:

*lajt, kotu,
göboly,
kallantyú*

Július, június áldott légyen,
május, április áldott légyen,
március, február áldott légyen,
január,

december,
november,
október,
és szeptember, te is!

És áldott légy, boldog augusztus,

élj új életet, időm szépe,
füst, kicsi felleg, válts meg,

oldj meg –

23

*lajt, kotu,
göboly,
kallantyú*

Tavaszi szél: a tűz kihamvad.
Hatalmas, Istenem, hatalmad.
Nem hagytál el, meglelsz akárhol.
Rigófüttyben jeled világol.

KÖNNY, FORRÁS

Eira Penttinen emlékének

24

Az éjjeli vihar
jött el Eira szelíd szaváért, szenvedő
testének Isten megkegyelmezett.

Gondoltunk rá (sohasem eleget),
tudtuk betegségét, tudta a végét,
de nem hagyja az ember reménységét:
a jószág jót vár, a derű
napot.

Eira Penttinen csöndben ragyogott,
várakozva jó sorsra és csodára.
Kedvenc dalai, sok-sok nevetése,
mosolygása, kedves gömbölyűsége
(hangszíne, képe)
szétszórva tanítványok és barátok
most el is árvult emlékerdejében!

Kolozsvár elvesztett egy finn barátot.

És Erdély elvesztett egy finn barátot
(megrendített életed és halálod,
nyugodj békében, Eira, szelíd asszony,
emléked könnyeket,
forrást fakasszon).

EGY ADY-SORRA

Valaki szava elakadhatott.

Szórt fény a meggyfán, árnyékos tövén
elpusztult rigót siratok.

Bal szárnya nyúlik csönd fölé,
csőrében hallgatás.

Nyitott szemén már vaktükör,
farktollain sem látszik zuhanás.

25

Útra vált láthatatlan vágyainknak
mulandóság hívását hallgató,
meghalló fele: itt van,
de már messze jár.

Belőlünk tűnt el énektestű vágyunk,
nem adunk hangot, amikor kiáltunk,
nem szárnyal egykor szárnyalt képzelet:
aratást nem vár, aki vet,
bár vet:
barna madár.

(Valaki útravált belőlünk.)

KÉPEKRŐL

KÉPEKRŐL

Ilia Mihálynak küldöm

Vajon a parti fák, a parti csönd,
vajon éhes énekesmadarak
reménykedése, sietősebb röpte,
imádságaink, sóhajtások közbe,
a szorongás a sok bú-baj között...

29

Vajon a Gondviselő kameráján
mi időz el a mai szent napon?
Képben vagyunk-e?
Áldásban leszünk-e?
(A lélek üzenetét hallgatom.)

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

Forró Ágnesnek

KEZDETEK

30

Más anyagban: ismerős

Látom, el nem érhetem

Tárgyban élet, óban ős

Amit látok, én vagyok

Színben dallamok

Ismeretlen mozdulat
mélységeit firtatom

Visszapillant eleven

Visszasóhajt holnapom

Érző ujj, bőrfelület:

Agyagoz az Úr

Kendert áztat a Megváltó

Istenszülő sír a sárban

Értelmetlen ok

Árva mosolyok

Mint a mese

Mint a kréta

Mint a fonál

Mint a sár

31

Kiszámoltak, kiszámollak

Múltál: maradtál

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI. CÍMJAVASLATOK

32

Vagy a Hold nem Hold
Vagy nem cipő a cipő
Fűzze össze világunkat
(a megszülető)

Sunda vágyak rétegei
visszafojtott kikeriki
forrás vagyok, sárnak vélsz
(csudaváró félsz)

Fent is lent is végtelen
Kérdezésnyi létet és
jó irányt adj, Istenem
(vízjel, keltezés)

Látlak, látlak,
Megváltó

Írd meg történetemet

Összefüggésekben is:

Fogadj el másképpen is
lélek-forma: létforma

Kipillantás.
Csomó sorsba oldozva

Ránk maradt a zöld, a kék,
másként működik a hely –
nem ismerhetsz! gyöngé légy:
tükrözött magányra lelj

Szabad színterek, rab nyelv
Várákozás-üzenet
Pendülj, surrogj, nyikorogj
(szaggatott lelked vagyok)

33

Pallóm, csipkém leszakad
Világűrben önmagad

Kereslek a tűz fölött
Mostban, voltban döcögök
Bukdácsoló angyalok
Emlékem vagyok

*

Bontsd meg szörnyű rendemet

Álmom fölé födelet

Eredendő bűn hat át,
vádold Ádám oldalát,

vádold Teremtőd kezét,
félig gondolt ötletét,

...Vagy imádság légy magad.
(Festő. Iskolás falak)

ÁMULAT

Kovács Ildikónak

34

jaj, a hang teste!
A teremtődés ellenállhatatlan

ereje-vágya!

A látás

szívet szorongató

akarása!

(...kopár szemgödrök, közönyös, javíthatatlan
aggastyán-világban...)

Jaj, túlvilági szépség,
gyermek kérlelhetetlen

játéka, makacs

szeretet-szomja,

kiapadhatatlan

adni-tudása!,

mozdulatok felismerése,

megálmodása,

mégis – sugárzás, derű

sokszorozása!

hazugságok hídja fölött

– odanézz! –

kristály-ragyogás:

lajtorján az angyalok

jelével

Pinocchio

(É

R

K

E

Z

I

K)

ÚTRA

Lebontott színházakra látok.
Lábnymokat sejtek a kő alatt.
Hangokat vélek hallani, régen

36

messze tűnt emberek figyelnek.

Születőben a kép, a mondat

alakot vált a lélek
teste

elszenderedik éberségünk

lám, gondolat:
tó tükrét nézi

(DANSE)

Halld
tűnő versemet.
Nézd tévelygésemet.
Elnémulásom,
hamvába holt lángom:

37

szí-
ve-
met.

Alkonyodik,
álom vakít:
közeleg a kékség, árvák menedékét
élhetem

haj-
na-
lig.

Lásd, jövök már:
csönd vize vár:
(rosszkor rosszul döntő
asszonyemberöltő
számlálja
ár-
nya-
it).

ÉVAD VÉGE

38

Szénafüvek felé jobbról kerültünk.
Volt, amikor a parti fecskék hívtak!
Volt olyan is, hogy öreg borzot láttunk.
Hallottam... puskaropogást, vadrécék
rebbentek fel
a szívünk nádasából.

Néha tó helyett csak szikkadt gödör volt,
volt, hogy siettünk, vihar el ne érjen,
volt, hogy csak vágytam, volt, hogy koporsókő
emlékezett

a puskaropogásra.

Álom emlékezett a valóságra.

Valóság kongott, mint üres fazék.

Volt, hogy hernyóktól hemzsegett az ég,
s az elbujdosott teremő világa
belebukott
a fullasztó mocsárba.

Szénafüvek. Kosbor és vadgyümölcsök.

Vándorló sorban vörös hangyabölcsek.
Rejtekösvényen marhacsorda jár.
Somfa köszön, homoktövis-király,
vízisikló: mint gyors aláírás.

Bal felől érni vissza.

(Szilvaág

hajlik az út fölé:

ha

itt

ma-

radsz...:

tavasszal szirmot ontok, hófehéret,

s lehull a függöny, ennyivel

beéred.)

AZT HITTED

Azt hitted: vers.

Vers:

szomorú.

40

Sás hallgatott sásul a szélben.

Vadkácsát néztem, érkezését.

Szamos sodrába vegyülését.

(Szép kutak, kék, zöld kivágások.

Aranyszín páva, verebecske.)

GONDOLA

Dombi Zsókának

Tündér habokból született Vénusz, Venise, Velence:
szabadságvágyból született,
lagúnák csöndjén evezett!

41

Egyház, palota, skóla,
túlélő város, kincsem:
köszöntöm ékesítsen.

Csontereklyéje Márknak
jövendőkre vigyázhat.
Oroszlánok a szélben:
hű vagyok már egészen.

Tündér habokból született Venezia, Velence,
körülöleled sorsomat, hogy célját megjelentse.
Egyház, palota, skóla,
volt könnyem, de már nincsen.

Nap kél, hogy melegítsen.

Teremtés kupolája: teremtettem alája;
Bábel mozaiktornya: Istennek örök foglya.

Vélem magamat, Ádria, öblödben kék galambnak,
szívem arany boltívein sóhajok fennakadnak,
Igazgyöngysoros Mária, aranyműves ház, bárkák,
loggia, Rialto: álmaim égi jelek vigyázzák.

Gyermekeim üzenetek, világomban világok.
Karcsú, fedeles hidakon kolozsvári virágok.
(Liliom, rózsza maradok, bár teremtésbe vetve.
Tündér habokból született, titokba feledkezve.)

FIGURATÍV

FIGURATÍV

Annának

Kezeket látok, gyermekkezeket,
egy csöppséget s egy nagyobb gyermeket,
nézést, pillantást, titokban levést,
várakozást és kiteljesedést,
testben levést, létre törekedést,
sírást is persze, de sok nevetést,
történeteket, szép kalandokat,
egymásra tekintő világokat –

EGY SHAKESPEARE-SORRA

Mily szemet rakott fejembe szerelmem,
kivetíti az álomképeket
a józan ésszel s a világgal szemben
rejtélyes látás, vesztembe vezet;

46

szenvedélyes, értelmes értetlenség,
kísértőd és játékszered: hagyod;
játékba írtad a megfejtés versét –
felvonásonként élek, meghalok,

ki vagy, a szívem miért fájdítod,
múló ajándék, álmodás, titok,
jelmozdulat: sem hitetlenség, sem hit,

vakságba űzöl: felismerni mertem,
mily szemet rakott fejembe szerelmem –
ragyogást lássak vagy ne lássak semmit.

MIT VISZ A HAJÓ

(I-vel, J-vel)

Mostanában a szigetek
hangosak szerelemtől.
Puttonyba szőlőt gyűjtök,
korsómban víz, patakból,

47

koszorú szép szavakból –
dalokból könnyű madarak.

Mostanában a szerelem
rontott, épített falakat,
tetőt font sás-ezüstből,
nádszál-aranyból,
lehelet-
vékony tetőcskét, ha a könny,
ha a reménység megered –

ne érje baj a szívünket, szívem!
Szigetek napja, holdja kertjeinken.
Gyűrűkkel száll Mátyás apó hollója!
(Syrosi víg napok, sokasodjatok,
vízre, vígság hajója!)

GYERMEK SZEME

48

Figyelted szavait? Fel nem jegyezted.
Nem írtál naplót, jöttét lested-vártad.
Ünnep volt érkezése, ünnepek
egymásutánja, mióta világra
jött;
hála néked,
hála, ismeretlen,
ajándék-arcba rejtőzködő Isten.

Gyermekeket adtál, unokát is adtál.
Békességem is visszaadtad, annyi
elárulás, ködbehullás után.

Szép csöndes úton baktat csillag fénye.
Már kihunyt csillag még útjelző fénye.
Szavak virágát szórja szét a lélek.
Készül a télre, hosszú aluvásra.
(Szemedbe nézek, nem gondolok másra.)

TOKAJI NAPPÉNY

Zudor Jánosnak

Repkényfal előtt ülök, hallgatók.
Öreg irkából valaki nekem
olvassa csöndben fénylő képeit,
keringő, szálló, tűnő verseit.

49

Igazságkereső és gazdag, szigorú,
összetéveszthetetlen sorokon
haladunk felfedező válaszon –
kérdések bontakozó tavaszán.

Átjutva évtized-kapukon is
zavart mosoly közt néz fel maga is:
– Az előbb írtam..., tetszik? – kérdezi.

A hallgató szívében érleli,
mint zenét hallja, s észrevétlenül
tisztább világra lát: versen belül.

BÉKÉLTETŐ

50

Most altató sorokat írok.

Gondolj a szunnyadó, perecnyi
hamvas macskára, kit szeretni
csak az nem képes, aki önző.

Gondolj a mágnesre, mi vonzó.

Ne gondolj mégse semmire.
Terheidet, mint a mellvértet,
mint karvasat, arcrostélyt, mint –

mint nyirkos sodronyinget, tedd le.
Ma éjjel végre könnyű lészel:

selyem vizek közt heverészel,
hárslevél ágyon forgolódhatsz,
bársony árnyékba gombolózhatsz.

Altatóverset írok néked!
Előbb neked adom a kéket,
mert kék világról álmodoztam.

Aztán a vörös alkonyával,
aztán a hajnal pirosával
ajándékozlak meg:
a ragyogást
havak völgyéből neked hoztam:
látod parányi mécsesednél.

(Akárha messzi útra kelnél,
és vinned kéne valamit.)
Akárha

Se a csillag „följött”.
Saruját szíjazza a küldött –
ringathatok színes ködöt.
Mulandó álomlét,
örök

POSTA. EGY BOLYAI FARKAS-SORRA

52

Üzenem, aranyszálú szél,
bíbor szemhatár;
gyülekező madársereg:
a szürkületben ne írjon, olvasson.

Hajoljon a fekete vízre, lesse,
mint fedi el a sós réteget az édes,
a bizonyosság míg közeledik az álmok
könnyen enyésző
gyökeréhez:

a szürkületben

Épp ezt üzenném, ha nem szakadt volna
mélységbe a tévelygő szavak,
elcsatangolt változások szele, nem
hullna újra meg újra meg újra
a tekintet s a szemhatár közé!

(a szürkületben
ne írjon
olvasson)

CYDONIA OBLONGA...

Szidónia?

Rózsaféle családba tartozik?

Almaféle vagy körte?

Maloideae...

(Málló idő, kövecses magház...? Birs, megvagy!)

53

Szárazságtűrő és télálló?

Hűvösebb talajok fája?

Kertek fátyolvirágos lánya?

Rózsa volt, alma lesz?

Illata tisztaszobákat áthat?

Kendering-alj, patyolat-

ingváll: csupa birsillatú?

Napfényszín pillanatok a télben?

Zamat képze, emlékezésben?

Hamvasság mulandósága?

Aranyszín ragyogás

(csakazértis)?

Élni fogunk

mégis?

...Birs, neked hoztam!

Kendőből kibogoztam:

Mosolyogj, illatos légy.

Fény, szín, íz, illat:

ilyen légy.

RODOSTÓ

54

Mikes Kelemen,
játékosság, fájdalom,
szeretet mint reménység,
rossz kegyelemkenyér-ség.
Nem lelődik teste sem,
könyvet írt nagy kedvesen,
mókázott, hogy szíve fájt,
nem éltette a királyt,
polszki, franszé, türkiye,
mindenkinek senkije.

A valakihez szó-lás,
hírteremtés,
a lélek mint esthajnal-
csillag, látszik.
A tollszár honi szavakat virágzik.

Az elfogadás, a kérdés, a kérés.
Az engedelmes lét,
szolgálatvégzés.
Kinek szolgálok, hol vagyok, mi végre?
Vettettünk egy-egy sors
Tekirdegébe.

Családi kör, baráti kör:
helynévben
felismerhető ismeretlenségben.

Vonzalmak álmélkodó vizsgálása,
a bosszankodás
vissza nem fojtása,
a visszatérés (eszme)
vállalása –
elhallgatása.

55

Visszatérés a közlés ritmusához,
lélegzetizmusához,
széleken levés,
utolsó mohikánság,
uradalom helyett unadalom,
magyarok (utcája): homlok faváza,
magyarok (kútja): márványkő lapok,
platánpár,
voltság,
leszség,
lelkesült nincstelenség.
Galata, Péra: tiltás,
titkos hűség, halk hívás.

(Elvitt nem lelt magunkról:
levelezz!
tavaszunkról)

TAVASZ JÖTTÉN

DESIDERATA

R. Várkonyi Ágnes emlékére

Barkát bont téli napsugár.
Tavasza sarjad a kertben.
Fényben fürdik a régi vár,
titkokhoz, régi vezérekhez,
az értelemhez közeledtem. –

59

Könyvesházamban virradat,
a studiolo él.
Jól tudom, mivégre vagyok,
a hóvirág mit ér,
mit végez bennünk a zene.
S a munka végtelen –

Adj, Isten, földünknek tavaszt
s társas derűt nekem.

VASÁRNAP

Luffy Katinak

60

Szép röptük ismeretlen nevű madaraknak.
Egy kert a hegyek ormán, oszlopokkal,
szobor helyett csak könnyűség, csönd

(visszhangja)

zsálya és csűdfű, gyep, mogyoróvessző,
agyagon arcmás, írás a szívekben.

Találgatjuk a gondviselés titkát.
Próbákat adott, megvigasztal Isten.
Örök reménység leckeajándéka.
Pacsirtaszó. Titok és ragyogás.

NAPKELTE

Mesinek

Szép tavaszokból huszonkettő
már elmúlt.
Jövendőre nézek.

61

Csengettyűk szóltak, erdő zöldült,
emlékszem: iskola, zenészek,
álmodozás, rosszkedvű reggel,
homály, homály...

Elengedték a kezemet.

Most kell kérdezni, álmélnodni!
Nap sugarában felragyogni.
Havasi szélben hajladozni.

Könnyek sikálták Isten arcát.
Csöndben a titkok elenyésznek.
Fűszál vagyok, fűszálon harmat.
Remélek, jövőre nézek.

TAVASZ JÖTTÉN

Katának

62

Még Benedek napja előtt
megtudhattam, hogy útra keltél,
parányi szellő, nyári zápor.

Melegszik a szívünk magától.

Még Benedek napja előtt
elgondolkoztunk világ dolgán.

Vigyáztál, Isten, vigyázz még rám.

Parányi szellő, nyári zápor – közel a távol.

Istenem, vedd dolgunk szívedre.
Viselj gondot a gyerekekre.
Viselj a merészekre gondot.
Kötöd a jót – a rosszat oldod.

(Parányi szellő, csöpp megváltás.
Nekünk harsan fel a kiáltás.)

TAVASZ KAPUJÁBAN

Fűre, virágzó
meggyfára hó hullt, vártalak,
zavarban volt a szívem is.

Megváltottál, megáldalak.

63

*

Áldalak, gondviselő Isten:
gyermeket küldtél tavaszomba,
utamra forrást, menedéket.
Nem látlak s úgyis látlak,
téged
követlek botladozó szóval –

*

Mostam arcom kései hóval,
vigasztalt békehozó gyermek.

Belső szavak
folyóvíz mellé, csöndbe,
fák közelébe, befelé
figyelő időbe, nevető
nap sugarába: fénybe, fénybe,
fénybe vezettek!

(Meggyvirágocskám, virágozzál.
Nevető gyümölcsöket hozzál.
Ujjad szellőhúrt fogogasson,
tündérvonókat vonogasson.)

REGGEL

– Mikor legyek hajnalcsillag,
derűs ég mikor legyek?
– Majd, mikor a csönd palástját
fodrozzák a fellegek.

64

– Mikor legyek rigó hangja,
hímes rét, zöld rengeteg?
– Majd, mikor az idő eljön:
Így szó Isten terveket.

– Mikor legyek nyíló rózsza,
én magam mikor legyek?
– Majd, ha hússzor elringatnak.
S egy öröme költenek.

BÚCSÚZTATÓ

Emesének

Az vagy-e hát, te víz és tűz között
született, felnőtt, bú s öröm között
ringatott, ringó nádhoz kötözött,
ki sírt hajnal és alkonyat között,
napszállat és pirkadatok között,
kérdezett titkot tiltások között,
maradt a tisztaszívűek között?

65

És álmaidhoz van-e még közöd,
félreértések, lángnyelvek között,
e bábeli és szent nyelvek között,
láthatatlan és torz képek között,
sziréndalok foszlányai között,
tekintélyek vasrácsai között?

Ó, drága, drága, fénybe öltözött
gyermekem, lelkem tengerég között,
tudod, hogy óvtalak könnyek között,
már továbbadlak, gyöngy, kezem között
melengetett áradó hangközök,

már elengedlek, jövődöm, szívem.
Így megtarthatlak, vallom és hiszem.

ADVENTI MŰSOR

Azt mondja: *Faka!*

Kinyi! Beme! Sakk!

Fáradhatatlanul ismerkedik.

66

Szól: *Vijjog! Mentő! Takaró!*

Friss szavacskák szent hágcsóit szövik.

Nézd: föl-le jár. Világa otthonos.

Fény hatja át, tagolja jeleit.

Falióra! Inni! Elment! Kenyér!

Meg-megérint. Firtat. Néz.

Közvetít.

KISZÁMOLÓ

KISZÁMOLO

Sérelmek, só a sebre, hallgatás.
Telhetnek évek, nem mondja ki, mégsem,
tövisről szól az ének, karikába
tekeredik a lehetetlen kender
kötele, így sodorták, áztatták úgy –

69

Sérelmek sérthetetlen hajnalokban.
Nem néztél szembe, világba futottam –

Nem mondható ki, nincs rá szó, hiába.

Harmatot hintenek

vadrózsavirágra.

KÉSZÜLŐDÉS

Ezüst ostorral, arany lószerszámmal,
Üvegerdőnek fenyőforgács útján,
Rejtőző szívvel, hamvadó beszéddel
Közeledtem a mesemondó házhoz.

70

Hívták paripám Patkolt Pegazusnak,
Nyerítése álmomba belopózott,
Prr, prrr – mezőkön hallottam a hangját,
Felágaskodott emlékképeimben.

Köpenyben voltam, lenszövetű gyöngyös-
rojtú köpenyben, sásból font sarumban.
Időben éltem, időtlen időben.
S szólani kellett: könnyem
letöröltem.

ZENDÜLJ MEG

Hallani bóját lehetetlen.
Rejtőzködik, mint gyökerek között
sün rejtezik, s a gondolatban
bujkál a helykereső riadtság.

71

Miből született a riadtság?

Hagyd: öltösd formát, hangzó alakot.
Zendülj meg, víztükör: visszhangok
bánatból vigaszt varázsolnak.

EGY APAFI MIHÁLY-SORRA

Így akartam vén szívemnek értésére adni
(Örvös galamb,
kit siratsz?)

72

Így keresvén égen-földön szívem nyugodalmát
(Örvös galamb,
mit siratsz?)

Kit siratnál? Nagyvilág
vissz-
hangozza bánatom –
(hallgasd álmok jégverését,
égi ingák kilengését)

Így akartam –,
szív,
madár,

vissza,
vissza.

(Ne sirass.)

UTAZÁS

Bástyák a fényben, dombon régi csönd.
Isteni ujjak simítják a fákat.
Meggékült termék, kisöprött szobák,
nádalt mennyezet – kőboltozat.

73

Látni a tűnteket. A voltakat.

Kétségbe vonom jelenvoltomat,
belső udvaron fenyvest, kőkutat,
cerberusokat, beszögezett ajtót.

Falba épített faragott kövek.

Koszorút fonnék, késő, nem lehet,
alacsony röptű sugarak keretbe
vonják a percet. Vissza! Napkeletre.

PROMETHEA

KIÁLTÁS A VÍZ FÖLÖTT

74

Batrachi Adél, saskisasszonyom.
Hadd mondjam el, hogy láttalak és látlak,
nemlétedbe kiáltozok utánad,
túl nehéz utat választottál, Léda,
s lettél ekképpen gyors vadászból préda,
ártatlan préda!

Véget ért immár földi röptölésed,
szavak selymébe takargatlak téged,
vers bársonyán siratlak, szép reménység.

Meséd mesélem, hogy mások is értsék.
Július huszonkettő: saskisasszony
bojt helyett jeladót kap tarkójára.
Üzenjen majd magáról a világba.
Tanítson minket jó tudásra. Tán
nincsen is szükség jobb tanácsadóra.
Ősszel indult, ösztöne volt az óra.

(Korán indultál, nem ez volt megírva,
siettél, szép *Aquila pomarina*
mesélek rólad, versemben siratlak:
nem hagytál időt fiatal magadnak
vándorlásodhoz erőt gyűjtögetni,
edzeni, lélekben elcsendesedni,
változásokra könnyedén felelni,
elfogadva testi-lelki tudásul
s véve a mindenható titkot – társul...)

Korán indultál délnek. Szeptember volt,
ötödik napja vagy a hatodik.
Jeladós madár, vándorjeled vártuk
felleg-utadból végső minutádig.

Szárnyalásod az éjből kiviláglik.

75

Indulásod könnyes szemekkel látom:
szeptember tizenkettő? Tizenhárom?
Hamar lendülsz másfél kilónyi testtel,
másfél méteres szárny-fesztávolsággal,
könnyű, karcsú testeddel hosszú útnak.

Istenek földjén pihensz, Görögország
Evros deltáját kínálja egy sasnak!
Békászhat is, rejtőzhet száraz helyre,
magányos útja titkára figyelve.

A Dardanellák! Nem a Boszporusz
volt ifjú szárnyalásod szoros-útja,
Kis-Ázsiába értél ugyanaznap,
Törökország, majd Samos szigete...
A kontinensre vissza, vissza!
Tenger
partja fölött szállsz, élet és halál
határán repülsz, drága madaram.

Szíriába érsz, Léda, megmártózol
mesés Libanon légterében is,
Izraelen át Egyiptomba érsz már...

(Mint madár tolla, naptárlapok hullnak.
Erős ösztönnel indultál az útnak,
különc madár vagy, életre teremtve,
megannyi veszélyforrást kerülgetve.)

Dél elmúlt két órával, merre jársz?
Látlak, s látom a Szezei-csatornát
harmincöt kilométerrel – odább.

Szárnyak suhognak, szállj, remény, tovább.

Szeptember húsz. Az erdélyi madár
a Sinai-félsziget fölött száll most.
Délután van, két óra...
Négy körül
másképpen dönt! Jaj, fordul délkeletnek.

(Miért szállsz arra?
Hiába követlek,
ha nem óvhatlak, vakmerő leánykám,
sasnyelven rikoltoznám, vissza, árvám,
térj vissza, te, eltévedt madárgyermek,
emberek földjén iszonyú tört vetnek,
ocsmány lépvesszőt készítenek máris,
jaj, nem hallasz meg, nem érted a nyelvet.

Hogy tartsalak meg? Segíts,
Madáristen.

Sasok varázsigeje menekítsen,
térítsen
biztosabb utakra nyomban.

(Könnyek hiú tüzében forgolódtam,
szavak mákonya ringatott, hiába
kerestem jelformát elméd titkára,
mi az, hogy jeladó? Ha nem segít,
tájékoztat, de téged – elveszít.)

77

És akkor, mint egy kelepcebe jutva,
látom saslányom vergődéseit!
Kiutat keres, madárvonulásnak
kaput,
váltja irányát, terveit.
Ég labirintusa, elfárasztottad.
Föld hűtlen kérge, rosszul sugározta.
Sas-apja, Artúr útvonala más,
anyja kiléte kifürkészhetetlen.

(Törékeny remény, fészken sastojs.
Zöld gallyak díszítették születésünk.)

Fölrepül aztán Eilat-ig Keletnek,
az Akabai-öböl fele száll.
Cikcakkos úttal áldoz isteneknek
egy sorsába gabalyodott madár.

...Aztán kitért a Vörös-tengeren
 Tiran szigetére, tudjuk a jelből.
 Tiran szigetén bóbiskolta át
 az októberi éjszakát, de reggel
 visszatért a Sinai-félszigetre,
 viszályokra emlékező terekre.
 Egyrészt a luxus palotáit látom,
 de nem arra tart lankadó leánykám,
 másrészt a szennyvíztisztító telepét,
 emberéletek szennyét rút kloákán.

(Vergődés ez, ösztönök fáradása,
 szárnylankadás vagy üzenetek arca?)

Békászó sasok sorsába avatva
 Délnek fordult, s a félsziget csücskében
 a luxus városába be se térve,
 Sharm el Sheikh-től északnyugatra
 végre
 a víztisztító-telepre leszállott!

Gólyák és ragadozó madarak
 veszélyes pihenőhelyén Adélnak
 átváltozásra ideje maradt.
 Eukaliptusz-ültetvényt választott
 a szennyvíz-ülepítő közepén.
 Még élt, amikor rátaláltak itt.
 Október tíz: még fel tudott repülni:
 az ültetvény vizes árján vadászott!
 Dick Forsman hét madár közt megkereste,
 Francesco Gemmi le is fényképezte
 társai közt, eukaliptusz tövében.

Vándorlása összhossza: négyezer-
kilencszáztizenkét saskilométer.
Ismeretlenbe indult – Afrikába.
Odáig nem jutott el sem Adél,
sem a jeladó, kit kötött nyakába
júliusban tudós kíváncsiság.

79

*Huszonöt méter magasban egy ág,
az ágon fészek, zöld ágakkal díszes,
ott nem falta fel káini testvére,
onnan repült ki túl fiatalon.
Meghalni. Élni. Új életet adni.
Láthatatlanul is sasnak maradni,
Afrika és Erdély közt eget szabni,
nevet adni halhatatlan reménynek.
Bűnös sasnyelven beszélni az égnek.*

A sirató sasnapló-szemfedélre
mementót illeszt békabrekegésre.
Sziklaszálak közt felhővonulásra,
üregekbe füttyentő szél szavára.

Drága madaram, aludj csendes álmot.
Rövid életed tudásnak világolt.
Áldozat volnál? Hét sasok körében
Hóruzzá lettél
jelben,
jelentésben.

A JEL

A JEL

Messzi város kapuján
öreg betű, vasalás
dimbes-dombos jóslatok
vasrostély a vágy előtt

83

Alkonyatban szemhunyas
kockavető angyalok
messze: lélek kóborol
sorsot kérdez part fölött

Virradat jó: válaszolj
visszavonó mozdulat
könnyek foszló fátyola
víg terecske, vak dalos

ELŐLEG, ZÁLOG

84

Akartam volna is, hogy
válaszolj.
Reméltem volna is, hogy szólsz...,
hallgattál.
Egy késő őszi sugárban maradtál,
sugárnyaláiban, ismeretlenül.

Nem ismerlek, nem foglak megismerni.
Nem fogok szót az ajkadról lelesni,
sem vadszőlőt ültetni várfalakhoz.

Ragaszkodni mulandó pillanathoz,
álomképhez. ...Akarni (mit, mi végre?) –

Az álom a reménység gyermekége.

A letagadott álmodozás
fénye.

Szóbeszéddé lett titkok, lélekképek.
Szelíd tervek
(végleg rossz véget érnek).

Láttam csikókat: kert alján legeltek.
Lépcsőfordulón mécszlángok lebegtek,
betömött kút vascifrája elillant,
könnyes szemünk a többé nincstre pillant.

Szemünk könnyes
volt, fordulj el, Teremtő.

Aprótörténet, félhomályt teremtő.

Félhomály, fél-
világosság időmet
neked adtam
(volna):

zálog, előleg.

VEZESS

Azt hitted pedig: cifra palota.
Te vagy ura, egyik ura leszel:
a kertre látsz, ha ébredsz, és a kerttől
búcsúzol minden este.

86

A kert persze régebbi, mint a bástyák.
A kert csak belső, lépcsőid belsők,
a legutolsó vagy, pedig elsőnek
szántak ostoba álmok, hiú versek.

Betört ablakra rovom ezt a verset,
cserépdarabra, lakatleverőre.

Bekötött szemmel vezess még, előre,
végső palotám, allém fele, Isten.

LEVÉL EFEZUSBÓL

Nemcsak nekem szól, de engem is szólít.
Kér, hogy fújjam a lélek riadóit;

ígéretet mond egyértelmű szóval.

87

Nem kérdés lelke: kijelentés lelke
minden név fölött, mely neveztetik.
Két nemzetség közt válaszfalat bontva,
s mely test s gondolat akarata volna,
békességszerző egy-akarat formán,
ígéret szövetségei új útján
enged haladnom, megértenem, lennem.

Szólít! Hogy könnyebb legyen megengednem.
S egybeszerkesztetnem részenként ismét.

Még nem léteztem, már akkor is ismert.
Jósága megsejtett a végtelenben.
Örökös-társként pogány nyakassággal,
semmi kis árnyék, perelve világgal:
hagyott enyészmem titkok paraszában
(újjászületnem fény valóságában?) –

Isten szavában, ameddig megérek,
ne szűnj meg hálát adni, gyöngé ének;
ne szűnjek meg keresni hála-szókat,
értelmét látni kifakult napomnak.

(Nemcsak nekem szól, de engem is szólít.
Eleven lélek fújja riadóit.)

KÉRLELLEK

88

Hogy imádkozzam, mindenható Isten,
elmúló létben örökkévalóság,
korhadó törzsből kisarjadó ághoz,
baj bilincsében szabadság urához?

Elhasadt selymek skófiumszegélye,
mázás cserépnek elveszett egésze,
szép szerelmeknek odalett reménye:
hogymé imádkozzam,
milyen imádságot?

Lépése-gyenge-lábak erejét is,
megroppant ívek, vállak erejét is,
volt ölelések pusztaság-ölét is,
minden sebeknek behegedését is:

hogymé kérjem tőled,
miféle szavakban?

Hogymé imádkozzam, életben maradtan,
gyöngé reménnyel, lassú épülésben,
csöndes falak közt befelé figyelve,
régisebekből új sebekre kelve?

Véges napok közt végtelen tavasz vagy.
Elpusztult népnek újszülöttet adtál.
Hogy imádkozzam, igék teremője,
minden siralmak csodás hallgatója,
el sem is hangzó könyörgés sejtője,
életszilánkok sorsba terelője,
tévelygő voltunk célra vezetője.

89

Hogy imádkozzunk?
– Olvass álmaidból.

Újra kérlek, nem magamért kérlek,
békítő bíró, könyörögve kérlek,
legfőbb gyógyító, értelemre hívó,
hagyj imádkoznom, reményre tanító:

most csak egy lángért, Katona Éváért,
lelkünk és testünk megújulásáért,
mindennapjaink igazabb voltáért.

Értesz, Valóság, értek válaszodból:
szót adtál szólni,
küldtél imádságot.

FORDÍTÁS

90

Szép csendesen kelj, alkonyati szél,
csendesen indulj nyugatról keletre.
Magad a nyírligetbe, boróka közé,
málnavészbe, szederlugasba
vedd be,
erősödj, szellő, szellőcském, erősödj.
Járj elhagyott szénbánya üregében,
lopakodj sóaknába, só-

visszhangok keljenek
még suttogó,
... erősödő,
fel is sóhajtó hangod
tükörében!

Holdfogyatkozás életünk egében.

Erőnk fogyatkozása, lankadása,
tétova mozdulatok kárhozása,
álmélgodó hiába-
akarat.

Tellmann Jenő!
Erősítsd magadat.
Fogadd el szellőcskémet, jelemet.
Biztató szavakból halk üzenet,
biztató csillagokból: nevetés.

A fizikus
sakktáblájára néz.
Jaj, merre, merre lépésünk, a jó?
Jóvá-
tevő, egészségre hozó?

Fehérrel lépsz, minden lépésed
kezdet.
Szél ér kezdő, újrakezdő kezedhez.
Erős szél fújja tüdődből a kórt
ki!
Vihar kacagja félelmeidet.

Szelíd szellő,
figyelj a játékosra.
Arányokat, harmóniát teremts.
Erősítsd bennünk világos tudásunk.
Karácsonyon túl:
esztendőkre lássunk.

Vesztettünk is, rossz széljárás?
Sors? Kényszer?
(Ne nyerjünk százszor,
csak
még
tízszer
hétszer.)

KÉRLEK

Jancsó Miklósnak

92

Mindenható,
harsogás, boldog
kiáltozások Istene,
visszhangzó sziklaszálaké, szurdokoké,
és a kanyargós barlangöblöké,

kutakból visszaköszönő hűvösség,
hóharmat-illat, őszi fanyar füst
és szüretelők mellkasából feltörő nevetések,
templom-vágyók magányos dűnnýögése Istene,

kérlek,

utak és légutak fölött is őrködsz,
néked van közöd csak éghez és földhöz,
egészségünkhöz és minden bajunkhoz,

néma jajunkhoz;

látod az ember kétségbeesését,
hajdan erős vár: teste gyöngülését,
bajra kelését;

látod a bajt és a baj okát látod,
ha akarod, a rabodat kiváltod,
lehelet-Isten!

Tüdők lombos ága

imádságot fűz szellőhallgatásba,
hadd kérjünk halkán, csak te hallhatod meg,
suttogás-Isten, világ alkotója,
seb gyógyítója:

hadd nevelje fehér liliom-
ágát,
(szép névben rejlő
hajnal-
hasadását),
emlegethesse égi aranylányát,
vigasztalhassa
társát, szép szerelmét:
kedvük beteljék.

Lélegzet-Isten,
lelkek ügyelője,
áldalak, áldunk, míg vagyunk,

örökbe

vágyakat adtál, adtad a reményt is!

(Sóhajtunk
mégis.)

VITA NUOVA

EGY A HÁROM KÖZÜL

94

Bíbor palástot adtanak reá,
tettek fejére töviskoronát,
nádszál-jogart a jobb kezébe.

Most állok ki a pellengérre.
Most vállalom
vétkeimet.

Ha minden elvégeztetett,
vegyétek inkább véremet.

Megszégyenültem,
elhagyattam.

Tudom a kincset. Visszaadtam.
Ki szívét adta,
szívét
visszakérte.

Mi marad immár: keserű
poharak csendülése,
szavak ostora, só
a test sebére.

Kiszolgáltatót percek.

Leplezetlen,
lemeztelenített, megcsúfolt
lélek.

Élek, de ez
nem élet.

95

Büntetésre
vagy megváltásra várni.

Suttoghatok: idebenn
hallható.
Suttogok, bár a szavak is elhagytak.

Míg élek, mondom, hallod kék egedben:
ó, Éli, Éli,
Lámmá Sábáktáni.

Nincs itt.
Elvégeztetett. Kemény
ítélet is tétetett.
Védekezni – nem lehet.

*

Hajnal volna, fölkelnék.
Tudnám árvaságomat.
Hívnám társam illendően.

Fölkerekednénk, félve,
nehéz szívvel, sejtelemmel:
lélegzet elakadhat,
könnyek árja fakadhat.

Hajnal volna. Én volnék.
Harmatgyöngybe botolnék.
Lépnék remény útjára.

Jutnék élet kútjára.
Sem egyedül, sem veled.
Azzal, aki szenvedett,

másokért megtöretett
teste-lelke,
mint az Írás mondta:
bűnért odalent,
megváltásért a magasban.

Hogy magam is megsirassam.

Sírboltjában: angyalok,
sírboltjában, láthatatlan
néz rám, néven is nevez:
asszony, mit sírsz?
Kit keressz?

Bizonyosságok nappali világa.
Két szó szív-
pitvarba, kamrába zárva
(a szomjazom s az elvégeztetett),
a világban az újrakezdés csöndje.
A világban lombok szép fakadása,
virágrügyek, mosolygó patakok.

97

Patakodban fehér kavics vagyok.
Tengeredben
rejtőző csigahéj.

A te világod szeretet világa,
üzentél, megtartottad hívedet.

Küldesz a gyöngébbhez, hogy értselek,
a még árvábbhoz, hogy
segítsek rajta.
Te voltál, aki vágyaimat adta,
s te vagy a Nap, fölszárítod a könnyet,
csendesíted a háborgó időket,
keserűségünk eloszlatod, véges
hitünk kapcsolod a végtelenséghez.

Kedvesem, áldott
tavasz születése
jár a világban, írt hoz:
feledésre.
Reménykedésre támadt fel nekünk is:
megváltott, őriz.
Megváltó Isten, igazítsd a léptem.
Kegyelmedből már a küszöbre értem.

Kedvesem, csönd van, mindent hallok, értek:
Békesség néktek.

HARANG NYELVE

Jó világ, jó nap! Jóslatokra látok –
Kétarcú sziklák, kőgyökerű lángok –
Lángforma testben vergődik a dallam:
éltem – meghaltam.

99

Merre jársz, lélek? Hazatér a vers is.
Hasztalan hullás, hasztalanság, harcok.
Hallgatsz, beszélek (szövevény a
szóban):
sövényfal,
palló.

KÉRDÉSEK

Weöres Sándor világában

100

Az *Octopus*ba belefeledkezni.
A teremtés hajnalát lesni.
Új emberiség véres születését,
sárkányok végveszélyét, vergődését,
de előtte nagy félelmek korában
járni bokáig, nyakig pusztulásban,
tökéletlenség, más teljesség képét,
ma érthetetlen erők cselszövését,
ma is létező, más képekbe hajló,
fel sem ismerhető, de felmagasló
és terjedő és életünk-pecsétlő
világot látni – hatalmasság, aggkor!

Világokba tévedni zűrzavarkor,
révülve nadragulya- s gombafüsttől,
nem távolodva a teremtóüsttől.

Az octopus rettegtetése ellen
játékba kezd a felfordult világ.
Komolyan játszik Isten: célt teremtvé
tervet sejtet, bár bonyolult a terve,
silány az ellenség, s szívekben támad;
valahol tán az idő is megállhat,
Silene küszöbén, rútság pallóján. –

Az első teremtés tán elhibázott
számítás volt.

Leírni a világot.

... asszonyok rosszul uralták, magára
hagyták, nem volt már a bűnnek határa
(ne rontsátok meg egymást. Lelketekre
kötöm: vigyázzatok, zsengek, a testre),
Inganga szólt, s éjben lámpást adott
százéves nő az ifjú s tiszta hősnek.

101

A mesében a voltak elidőznek.
A versekben az elhalt szó feltámad.

Lépnék, názáreti koldus, utánad,
de nem vagy immár – nem vagy látható.
A cifra romlást űzőbe vehetni.
Az álruhás bajok túlélnek mindent.
Építhetsz fordított királyi várat –
de mindhiába, vágyak rabszolgája:
sohasem érsz a tisztaság nyomába.

Tavaszi-ünnepbe költöző megváltás.
Homályból bomló csöndes nyilvánosság.
Valami más kezdődik, más erőekkel.
Valaki páncélját is leteszi:
csecsemő-csillogású a világ.
Iszonyú sárkányok ím eltemetve.
Fény felé fordulnak a fák.
A Megváltó jött, látott.
Kérdezett.

DELLA LIBERTÀ

álmodtalak és megöleltél
véges időmből kiemeltél
hagytál röpkölnöm magasokba
hívtalak szállni magasokba

102

vágytalak mégsem érintlek meg
másé vagy nem is érinthetlek
egész világban árvaság van
elmúlok boldog
árvaságban

2 KOR. XII.

„Elég neked az én kegyelemem”

Jövendőt látok levelekben:
könnyezni kezd a szőlővessző,
határt kerül a régi metsző.
Aki én, te volt – immár lesz
ő.

103

„Mert az én erőm...” – jól hallottad;
ne szolongasd immár a holtat,
magad idegen révből oldd el!

Oldódom gonosz szerelemtől

„Erőtelenség által végül
elvégeztetik.”

(Sóhaj nélkül,
de inkább sóhaj nádasában,
álmok és könnyek
városában.)

SZÍNEK

Így is van és nem is.
Kártyát keverték
Egy láthatatlan égi asztalon.

104

Sokáig cinkelték a lapokat.

A kötél tánc!
Igazi alkalom.

Feltámadásról szólnak cinkelábak.
(A kásás hóba írtak íveket.)

Faragott kő.
És ólomüvegek.

Bezárt, befalazott
báltermeken
nem táncol át a félszeg gondolat.

Keskeny úton
csak villamos makettje.
(Így is van és nem is.
Játék: szabály.
A szín a színt
könnyezte, megkövette.)

A MESÉRŐL

Elmesélte.

Mesélte gondolatban.

Neki mesélte. (Odafordult titkon.)

Jó volt mesélni. Jó volt a békesség.

105

Szavak patakja. Mint hajnali erdőn.

Ébredő tájban,

újat akarásban.

Fonta meséjét. Könnyek olvadása.

Tűnő hófoltok tavaszáldozása,

sarjadó mondat ég felé nézése,

elfojtó csöndből

élet mesélése.

PAIAN

PAIAN

Hóvirágok Ermenonville
és Versailles ősfái alatt:
Ié paian! Harmadik március:
Muszaiosz sarujában járom
Léthe-locsolta partjaidat, tavasz,
és Eumolposz kendője szememen.
Ié paian! Ermenonvill',
Versailles!

109

Illendő, hogy teremted elé állj:
megvalld okát mindeme kóborlásnak.
Varázslat voltál, megtört a varázslat.
Se jó, se rossz: kendő
a szemeken.

Fehér csengettyű: életáldozat:
álomba üzted, száműzted magad:
hallgató fák élő törzse közt árnyék.

Ermenonvill', Versailles már oda van.
Ié paian, ié
Paian.

A MEGLELT ÖSVÉNY

110

Ha jöttél cser, akác, juhar között
(borsóföld jobbra, balra zab táblája),
s érezted, merre vert tanyát a Mester,
felfénylett Felszeg, Alszeg csuda tája –,
ablakok kertre, távlatokra tárva:
születő szín, mozgó felületek.

Csereszél: kivágások, keretek.
Gáldomb alatt otthon van, aki árva.
Zsidútja felől alkonyi szél járja
az iskolát, a festőműhelyet.

Egy kókuszpohárból ittam veled!
Egy pohár mives pántjaiban – hallod? –
sok régi sírás, nevetés.
És – ablakok. Mindentudó szemek.
Kék, lila, zöld színek nyalábja lendül
ismerős formán, jeleken keresztül.
Vörös Rézerdő! Gyanta, gyökerek.
Faépületek, fából – csillagok,
tornyos tetők, gerendaillesztések,
pávák, kapuk, félénk ívek s merészek,
diófák kinn. Benn gyökérfonatok.

Tanulom, mondom: Farkacser, Szüget,
fekete tinta, nádtoll a határból,
kopjafák közt kereszt emléke, távol
Egerlő út, Egerlei-patak.

Szürke, arany színekben láttalak!
Kerestelek fentőkés-villanásban,
Rostban, krétában, kőben, lángban. Lángban!
Violaszínben, kékben, és a csontszín
árnyalatában –
Kerestelek szépiával, tollhegygel,
csönddel, szólongatással –,
csöndes varázslással.

111

Vizes alapon fut a képzelet, fut,
kényére válogat a hátterekben.
Eleven környezetbe feledetten,
eleven mozdulatok rejtjelével,
Szőlő fele, Szőlőhegy emlékével.
Hosszúbükk alján alabástrom ösvény,
árva angyalok, iskolapadok.

(Áldj hát meg, Isten, tanítvány vagyok,
nemcsak Zsobokon és nemcsak ez estén.)

JELENTÉSEK

112

Csillagboltozat, torony maradéka,
hosszanti bejárók, gondolat-
út,
nyugati kapu, lélekfelajánlás,
fény, fénynyaláb,
„másodlagos elhelyezés”.

*

Elhelyezem versem a küszöbödre,
Szent Mihály-templom,
sugárzó remény.

Hajóidban helyt keres az idő,
csarnokaid terében sorsok, sorsok.

Le nem omlott égbolt: Kolozsvár.
Kapurfaragvány, vörös színezések,
büszkeség oszlop-
töredékei,
csonka címerpajzs,
pillérkötegek.

Kutakodó vésők, tekintetek.

Zárókövön
Schleynig plebanus címere,
emlékeinkben vakmérműves
mondat,

sekrestyeajtó jó Johannes Klein
plébános tudós szándékából;
imádság nyelve, dicséret új nyelve;
sorscsapás, baj, út tévesztése,

kövek életre kelve –
égés és újraszenteelés,

113

sanctuariumok itt és odabenn
a lelkek mindenkori templomában.

Áldott a szentély
újraboltozása!
Északi torony: Hammer új reménye,
villámcsapás:
omlás az Úr elébe,

Háromkirályok oltárán szín, fények
(Franz Anton Maulbertsch
hitvallása):

végtelen a jelentenivaló,
kitakart s láthatatlan falfestések,
faltagolás lélegzet-
ritmusa,
ívsoros párkány...

Emelkedj, tekintet.

A HOLVAGYOK ÉRZÉS

114

Ház-homloka, fedéldísz, díszes tornác,
faragott tornác, utcaajtó híme,
leveles ajtó, lécszegély és házcsúp,
gomba, galambbúg, hímes ágyfű,
bölcső –,
padláda. Rajta rózsák, gyöngyvirágok.
(Mit jelent, hol vagyok?)

PIACTÉR TEMPLOMA, KOLOZSVÁR

Áll itt egy még régebbi templom,
késő román,
már gótikába hajló –

éltek erre jó kezű kőmetszők is:
Johannes Pákai lapicida,
Georgius Kőműves lapicida,
és itt élt Anthonius éveges!

115

Különös város régi tere ez,
ó piactéren egyházból nőtt egyház,
fohászokból termő új s új
fohászok,

római oszloplábazatból
leveles díszű faloszlopfő;
szent Jakab-kápolna emléke,
volt védőfalak.
Kváderkő-szegelet.

Északról délre áthelyezett oltár,
változások között állandóság,
építési felirat gót betűje,
minuszkulák – s szent Mihály:
ívmezőben.
Ébredő évszázadok körülöttem.

Juhok vására Szent György-napkor,
baromvásár Vízkereszt napján,
Világosító Szent Gergely, Szent Margit,
Szent Egyed ősz eleji napján;
Mindenszentekkor három napon át!
(Negyednap: kirakodó vásár!)

Áru-boltok, patika-boltok,
jótevő-konyha szegényeknek.
A világ mint négynapos
vásárok életnyi sora.

Szólj, harang, felelj, orgona.

Avignonban búcsúlevél kelt
erősebb, újabb szentegyházra.
Hunyadi Mátyás lelke itt maradt.
Szabadság-kérésünk Gregorius
Schleining plebanus tolmácsolta...
Országgyűlés, koronázások helye –
itt lett Báthori Gábor, Bethlen Gábor
a hétfájdalmú Erdély fejedelme,
s ez volt Bocskai ravatala helye,
Hahn mester zengő orgonája,
Nachtigall szobrai sora,
ne érje pusztulás soha;

oszloprendjeink csönd vigyázza,
fedélszékünk tüzekből gyógyul.

Az idő talán jóra fordul.

Míves csigalépcső: az Úrnak!
Kettős lépcsőtorony az Úrnak.
Hús csarnokrendszer: békeesség velünk,
áldás az Úrnak!

I.

ELVESZETT ELVESZETT

118

(Párizsban elveszett egy telivér
pirospej ló,
a Tony névre hallgat.
Ezt hirdeti a képes falragasz.)

Homlokáról fehér csík fut alá
orrsövényéig, természete jó,

és a gazdája
nagyon szereti.
„Ha bárki tudna róla, írjon
a következő címre: elveszett-
a-lovam.com.”

(Írjak?
Ne írjak?)

II.
TONY, SZEGÉNYKÉM!

Tony, láttalak!
A Bois de Vincennes körülzárt
méntelepén...,

119

mintha...,
de láttalak!

Kormányőrségé
az a terület.
Tip-top istállók egyikéből
sávos fejjel te, bizony mondom, búsképű
(talán) te
kandikáltál ki...

Néztél keletre.

Későn tudtam meg, hogy
hallgatsz nevedre.

Rút kis ló, Tony, szép takarót vetnek
majd a hátadra, selyem kötőféken,
felgereblyézett utakon vezetnek!
Látni fogod a Bois de Vincennes vihartól
kicsavart fáiból
a
gyökeret!
S hogy érkezik a nyár lábujjhegyen.

III.
UTÓIRAT

120

Tisztelt tulajdonos:
jelentkezem!
A lova jól van, szeme szomorú,
de enni, inni kap, és tisztán tartják.
Királyi utakon
sétál,
a társai
valamennyien előkelő vérek.

(Az Enghieni Herceg rég halott.
Idegen ló nyerít a Bois de Vincennes-ben.)

TŰNŐDÉS TENGHERFENÉKEN

Nobiles de Sobok!

Sabouk, Zobok.

1391-et írván.

Oszmán-törökök nem is olyan messze.

(„Térszíni formák neve”:

ismerkedem.)

121

A Farnos felől való fordulóban;

Felső forduló;

Márton pataka mellett;

Budvájos alatt, a nád szélén...

Farnosra járó patakra egy új

malmocskát...

A Muzsdaj megett, a Kert megett, a Szénafű felől

(Uram, ki jött, kik közeledtek?)

...egy darabocska szőlő...

(örökölt?);

a Farnosi-hegyen (Unom málnak neveztetik!)

jegyzékbe írhatók egek és földek;

keresem az elenyészett időket,

keresem magam, eltévedt magunkat.

Hamuvá, porrá, névvé alakultak

egykori eleven világaink.

Pad völgye, Boka völgye terei,
 Mészkút szigetje és
 Hidegkút-oldal,
 Törösznye völgye
 (Transsylvania?):

Így kell az embernek megállnia
 naplemente előtti pillanatban.

Nyüzsgés a szóban, asszony-, lányalakban,
 fiúgyermek csikót őrző alakban
 vagy hadba seregelve, vak veszélyben.

Érzem a helyet, részleteit értem,
 riadalmi rejlenek a vérben,
 reményei a képzelet tavában.

...Várhegy útja, Bolygó-kút,
 mocsár széle.

– Letérdelek a Teremtő elébe,
 kérdezgetem fogytán-fogyó szavakkal:

van-é (még) velünk szándéka? –,

Úr réte,
 Cser-nyilak
 (tölgyesek
 helye, sorsok választása),
 szél kőtáblái,
 vadvizek rovása.

Pénzes-domb
(ott égett a pénz!),
Határvölgy,
Részek hegye.
Ördögkosara,
(lüdérctánc helye),

123

Akaszto-domb.
Apadhatatlan-tó,
Tó dombja,
Víjó-domb,
vívódás.

Keskenypusztá,
Pusztanyíl, Pusztoldal

(elhalványulok
csillaggal és holddal,
rejtezem
lehető vagy kellő
titkos szavakba),

Kerekkert,
Egellő

ÚJRAKEZDÉS

Soó Zöld Margit képei mellé

124

Milyen tájakra vinnél, mondd,
milyen
domboknál, hegynél, víznél
jártál
az álmainkban?

A színt hozod:
sok színes felület.
Olvadó fények, lebegő keret.
Elfedezett
tájban fedezhessünk fel
(álmodó szabadság
tilthatatlan terét és gazdag
pillanatát) –

Láthassuk meg
a titkos láthatatlant,
Istentől jövőt,
elhárít-
hatatlant.

Egy diófa vigyáz
az életükre!

Látást adott
a Teremtő szemünkbe,
keresést apró,
tágas
életünkbe.

Egy Kelet-Nyugat közti
kerek kertben
pörög a szín, a
forma két kezében;
fellegek közé
juttatsz súlyos
gonddal,

összekötsz rejtett,
igazabb valónkkal.

VÁLASZ

126

Avar, kopár erdő, elfogyó ösvény.
Felismerhető nagyvadak csapása.
Égtájak és napszakok öntörvényű,
szédítő, elbizonytalanító forgása.

Volt itt egy nyárfa betűkkel a kérgén.
Álmok foszlánya csipkebokor ágán.
Patakmederben gömbkövek beszéde.
Gondolat röpte, szavak rejtezése.

Kérdezhetik, ki zavarja a helyet,
firtatja törzsek, ágak változását,
emlékek domborzatát, hang nyomát.

Kérdezhetnék, a kérdés, mint a visszhang,
akárha élne és akárha végleg
eltűnhetne az árkok és a partok
erdős kulisszái között, s nem jönne

EGY SZAMOSKÖZY-SORRA

Riszegtetőn várt néhány száz esztendőt
(olvasd, Hold szeme, fortunánkat),

Zsobokra vontatták,
közszemlén oszlopfő:

127

kő, írás –
(olvasd, Hold szeme, fortunánkat);

magyarok volnánk, hol volt Dácia,
holnemvolt,
egyszer
érteni is kéne,

csendben süllyednek jeleink a gyöpbe,
szélbe írom betűim, szél, örökre
– *per mille caeli images* –

STEMMA

(olvasd, Hold szeme)

BODOS FELÉ, BODOSBAN

128

Először csak a virágoskert.
A tornác, fehér orgonák lombja.
Aztán a gémeskút. A málnás-
ribiszkés. Hagymák, petrezselymek.
A vörösbélű körte. Nyári
alma, Budai- s eperalma.
Vén diófa-pár koronája.

Hazaváró falu határa.

Templom (ölnyi kőkerítése)
vaskapuja, szent hűvössége,
vörösbársony-arany igéje,
varrt kalász. S arató koszorúja.

A temető virágos bújja.

Bacon felől a napfelkelték.
Ajta (lelkek elnémulása),
Szakosmarton túl Bibarcfalva
s Uzonka gyantás, ködös álma,
nyugatra Barót az erdőn túl,
Ágostonfalva állomása.

Bodos! lélek vigasztalása,
hajdani porták ragyogása,
illatos ősfák árnyassága.

Aztán a patak titkossága,
Felszeg és Alszeg két fertálya,
templomrepszto földrengésnek
máig ható, intő jajkiáltása.
Szövőszékek és szekérpántok,
útra kelő férfiúálmok,
hazabotorkáló lankadtság,
szívszorító kimondatlanság.

129

Mintha rejtőznél, Bodos lelkem.
Mintha bivalyok lépte tűntén
holnapod nem is érdekelne,
a pillantás eltévelyedne.

Átkel a vágy a verőfényen.

Hagyj, Istenem, már hazatérnem.

Hadd barangoljak Tiborc-várnál,
szemléljek szúrós szederágot,
kóstoljak epret erdőszélen,
mosakodjam patak vizében.

Mosakodjam emlék tavában,
nem múló gyermekkor nyarában,
törölközzem kenderből szőttbe,
öltözzem helyi köntösökbe:
kapálóba vagy forгатóba,
a rokonsághoz indulóba,

ünnepélyes frissen vasaltba,
vén kendőbe vagy új kalapba
burkolózzam elfogadásba,
kapaszkodjam néne karjába.

Hadd sírjak sírókkal, nevessek
a nevetőkkel, hadd felejtsek
riasztó időt, rossz meséket,
imádhassam az égi kéket,
hallgassam másokkal a csendet.
Kapuk fölött is rám köszönnek.

Kapuk fölött beszólok, kérdek.

Jelentése a szívverésnek,
a kiáradó gondolatnak
egy patak völgyben felragyoghat.
Göncöl kerekai ragyognak.
Nagyanyáim a völgyben s dombon.
Bűneim itt kell kidobolnom,
közhírré tennem fordulásim:
omló kúriák kőfolyásin.
Berci bátyám citromtermése,
Zászlósúr bátyám haditette.

Fogságból hazatérő, végleg
nyugvást nem lelő férfiak,
zsémbelő gondos asszonyok.
Vesszőfonatok, kőedények.

Gyermeki álmok, megidézlek.

Egy szempárba-feledkezés.

Kecske: a kerítésig kerget.

Bodri: érzi városi voltomat.

Halat keresünk mart alatt.

131

Megérintem a nyírfatörzset.

Hallok suttogott szavakat.

Hadd érezzem a sugarat, hadd lássam

a kerékvető köveket,

találgassam a növényneveket:

lednek, kakukkfű, kék iringó,

tearózsa – falra hímezve is.

Lássak malomra, kenderföldre is.

Hadd üldögéljek méhrajzásban,

reggeli fecskecikázásban,

esti csorda-kolompolásban,

esti kapureteszelésben,

feleselő ebek szavában,

széljövendölő égaljában,

megfejtethetlen tücsökszóban.

Papírhajóban.

GRAFFITI

132

Egy verset ama másik mellé: árnyék
vagy visszhang, vagy csak párvers, no: epodosz.
Egy nevetés a hallgatáshoz, gondhoz,
egy kísérlet a kísérletezőtől,
játék tervecske színpadtalan percben,
egy dal – illanó csöndbe feledetten.

Ha már vannak anyák: Emese, Éva,
ha már egyikből kettő, s angyalból is,
mert vagyon Gábor és vagyon Mihály is,
és van hun király, van (szarvas) Ünőcske:

keresztény és pogány mesék kezdődnek újra,
van, aki tudja, van, aki tanulja.

(Látja az Úr, de nem szól közbe: unja
a sok meggondolatlan éneket,
a hívó verset, pillantó szemekből
a fátyoltalan szétnézéseket.)
Indulj haza, barátom,
este van már:
láthatatlan falakra írogattál.

TÉMAJEGYZÉK, LESZAKADÓ SOROK

Leváló kéreg, lombok, rejtjelek.
Fekete tóba csobbanó szavak.
Kéttarcú nappal, éjszaka-beszéd.

Valaki megtalálta kedvesét.

133

*

Nyomtatott könyvek, álmokkézirat.
Csöndvár, zene emléke, sarjadás –
vágyak repkénye, rejtőző irányok.

Nyomunkat fölveszik a porból –

*

Gallyakból fésű, csuda szél, vörös,
festőfüvek a messzi alkonyatban,
sátorlap időhatárok helyett.

Megszökött forrás, könnyek terjedése

*

Bármi lehet, a percet megragadni
Vitorlarúdon szirén születése
Amarra tűnt el visszatérhetetlen

Keserű látás, körkörös mesék

*

Ellentétes fogalmak, létezők
 parmenidészi út és úttalan
 Rangsorolás, kakukk beszéde, szó
 öröktől fogva van tíz, Szémeion

„isteni eredő”

*

görög szigetek, korollárium,
 a szellem mozgástere, csillagok,
 feltárandó magunk értelmezése

nyom-szavak

megjárni mégis a visszautat,
 a lét témái, nézelődő lélek,
 naiv madarak,

naiv repülés

*

Fellelt kapuk közt várakozó árnyék,
 téglavetés, szurok ég-föld között
 nevekből épít könyörgés-falat

(elgondolható: elgondolhatatlan)

Elérő út, félrebeszél a sors,
 megnevező erő, források fénye,
 füves pusztákon elszabadult
 szándék,

falat kenyér, hatalom álruhában.

Gondolható, de ki nem mondható
Leendő arc, költött beszéd, jegyek,
gomolygó kérdés, dolgok áttetszése

elporladt kő, ragyogó felirat

135

meséltek volna egymásnak, meséltek,
aranyos páncélban elillanás –
kopott gyapjúsál, láthatatlan orsó

Valaki szó, valaki közelít

TARTALOM

Csak formáság 5

FORDUL AZ ÉV 7

Fordul az év 9

Közben 10

Próbák 11

Antistrófa Emil Wittgensteinnak 12

Levél a lélek ifjúságáról 14

A felszabdalt gólya 16

Egy Apollinaire-sorra 17

Ablak a fákra 18

Exkluzív 19

Juste au milieu 20

Post scriptum 21

Egy Bartók-sorra 22

Könny, forrás 24

Egy Ady-sorra 25

KÉPEKRŐL 27

Képekről 29

Egy kiállítás képei 30

Egy kiállítás képei. Címjavaslatok 32

Ámulat 34

Útra 36

(Danse) 37

Évad vége 38

Azt hitted 40

Gondola 41

FIGURATÍV 43

Figuratív 45

Egy Shakespeare-sorra 46

Mit visz a hajó 47

Gyermek szeme 48

Tokaji napfény 49

Posta. Egy Bolyai Farkas-sorra 50

Békéltető 51

Cydonia oblonga... 53

Rodostó 54

TAVASZ JÖTTÉN 57

Desiderata 59

Vasárnap 60

Napkelte 61

Tavaszi jöttén 62

Tavaszi kapujában 63

Reggel 64

Búcsúztató 65

Adventi műsor 66

KISZÁMOLÓ 67

Kiszámoló 69

Készülődés 70

Zendülj meg 71

Egy Apafi Mihály-sorra 72

Utazás 73

Promethea 74

A JEL 81

A jel 83

Előleg, zálog 84

Vezess 86

Levél Efezusból 87

Kérlellek 88

Fordítás 90

Kérlek 92

Vita nuova 94

Harang nyelve 99

Kérdések 100

Della libertà 102

2 Kor. XII. 103

Színek 104

A meséről 105

PAIAN 107

Paian 109

A meglett ösvény 110

A holvagyok érzés 112

Jelentések 113

Piactér temploma, Kolozsvár 115

moc.mavol-a-ttezsevele 118

Tűnődés tengerfenéken 121

Újrakezdés 124

Válasz 126

Egy Szamosközy-sorra 127

Bodos felé, Bodosban 128

Graffiti 132

Témajegyzék, leszakadó sorok 133

Szerkesztette Szőcs Katalin és Gálfalvi Ágnes
Borítóterv: Koros-Fekete Sándor
Műszaki szerkesztés, tördelés: Lingua Franca Kft.
A kiadásért felel: Gálfalvi Ágnes, ügyvezető
Megjelent 8,75 nyomdai ív terjedelemben
Nyomta az Idea nyomda Kolozsvárt
Felelős vezető: Nagy Péter

ISBN 978-606-94183-4-5